

Observatie-instrument

Werken met rijke thema's en letters in groep 1 en 2

Datum:	Groep:	Boek:			
Leerkracht:	Tijd:				
Thema:	Observator:				
Rijke thema's en letters Rijke thema's duren 6 tot 8 weken.	Ja	Nee	Beetje	Niet van toepassing	
Er wordt minimaal 2x per dag 15 minuten voorgelezen (3 herhalingen per boek).					
Leerlingen 'lezen' zelf 10 tot 15 minuten per dag zelf in een boek.					
Er staat 1 letter centraal per week / per twee weken.					
Er worden minimaal 2 keer per dag op speelse wijze letters met klanken gekoppeld.					

	Ja	Nee	Beetje	Niet van toepassing
<i>vervolg</i> Rijke thema's en letters Er wordt 3 keer per week voorgelezen uit 2 alfabetboeken.				
Er is minimaal 1x per week een creatieve schrijfpdracht (invented spelling of tekenopdracht met begeleid schrijven door de leerkracht).				
Kwaliteit van de lees- en leeromgeving Er worden per thema 10 tot 15 (prenten)boeken ingezet met rijke taal.				
Er worden minimaal twee alfabetboeken ingezet.				
Er is een thematafel met voorwerpen waarbij één letter centraal staat.				
Er is een lettermuur met de aangeboden letters.				
Er is een aantrekkelijke boekenhoek met diverse rijke boeken, themaboeken en boeken voor beginnende lezers.				
Er liggen in de lees-/schrijfhoek diverse schrijfmaterialen (geen stempels), voorbeeldletters en kaartjes met zinnen en woorden waarmee is gewerkt (uit het prentenboek).				

Luistergedrag	Ja	Nee	Beetje	Niet van toe- passing
Leerlingen zijn geïnteresseerd in het boek.				
Leerlingen luisteren aandachtig en laten luisterresponsen zien (fronsen, lachen etc.).				
Leerlingen lopen niet tijdens de les.				
Sfeer				
De sfeer in de groep is veilig.				
Er zijn duidelijke regels tijdens het voorlezen en werken met letters.				
Er is geen sprake van storend gedrag.				
Leerkrachtgedrag voorlezen				
De leerkracht is zichtbaar enthousiast over het boek.				
De leerkracht zorgt dat de afbeeldingen en tekst goed zichtbaar zijn.				
De leerkracht maakt leerlingen nieuwsgierig tijdens het lezen.				

<i>vervolg</i> Leerkrachtgedrag voorlezen	Ja	Nee	Beetje	Niet van toe- passing
De leerkracht introduceert het boek kort. Bij eerste keer herhaald lezen: de leerkracht stelt analytische vragen. Bij tweede keer herhaald lezen: de leerkracht laat leerlingen vertellen over het boek.				
De leerkracht leest ononderbroken voor, intonatie en mimiek ondersteunen het verhaal (indien écht nodig: een woord kort uitleggen).				
Na het lezen wordt één waarom vraag gesteld of vragen gericht op analyseren, genereren of verbinden (bij elke herhaling een complexere vraag). Leerlingen gaan in duo's in gesprek – daarna centrale uitwisseling.				
De leerkracht koppelt de woorden en begrippen/concepten uit het (prenten) boek bij het thema en plaatst deze op de themamuur.				
Beginnende geletterdheid				
De leerkracht koppelt de letter aan een woord en zin uit het prentenboek bij het thema.				
De leerkracht zet fingerpointreading in bij de zin uit het prentenboek.				
De leerkracht leest een rijmpje voor / laat een filmpje zien over de letter.				

vervolg Beginnende geletterdheid De leerkracht bedenkt samen met de kinderen woorden met de letter en schrijft deze woorden simultaan (spreken en schrijven).	Ja	Nee	Beetje	Niet van toepassing
De leerkracht schrijft de letter met de leerlingen / met scheerschuim / in de app letterschool / met... etc.				
De leerkracht schrijft een woord met de letter samen met de leerlingen.				
De leerkracht geeft een creatieve of functionele schrijfo opdracht gekoppeld aan het thema / prentenboek: tekenen met bijschrijven van leerkracht of invented spelling.				
De leerkracht schrijft dagelijks en spreekt mee tijdens het schrijven (vooral functioneel, zoals ideeën van de leerlingen, namen op tekeningen, brief, verhaal).				
Ondersteuning op niveau 2 De leerkracht leest leerlingen die taalproblemen hebben 1 keer per dag voor in de kleine kring uit hetzelfde boek als in de grote kring (pre-/reteaching).				
De leerkracht oefent met de leerlingen met risico op leesproblemen of onvoldoende interesse in lezen en letters 1x per dag extra in de kleine kring - oefeningen uit de grote kring worden herhaald.				

Ondersteuning op niveau 3

Leerlingen bekijken zelf / thuis het digitale prentenboek, leerlingen lezen het prentenboek individueel met een begeleider.

Leerlingen die in januari groep 2 minder dan 6 letters kennen of leerlingen die groter risico lopen op dyslexie, worden extra begeleid door middel van de [Voorschot-benadering of Bouw!](#) 3 tot 4 keer per week.

Ja

Nee

Beetje

Niet
van toe-
passing